

Бекітемін

«Ақтобе облыстық «Нектар» арнайы
балабақшасы» коммуналдық мемлекеттік
мекемесінің меңгерушісі

А.О.Сеитова

2025-2026 ок.ж

«Математика негіздері» бойынша 2025 – 2026 оқу жылына арналған арнайы түзетім іс- әрекетіне перспективалық жоспар (бағдарлама «Қызықты математика»; авторлары Сеитова А.О., Нурлыбекова А.Б., Қыдырбай О.Т.)

Тірек – кимыл аппаратының бұзылыстары бар ересек «Гүлдер» тобы

Дефектолог: Қыдырбай О.Т

Қыркүйек 2025 жыл	
Арнайы түзету іс-әрекеті	Арнайы түзету іс-әрекетінің міндеттері
Математика негіздері	Жыл басында балалардың жалпы деңгейін, математика негіздері бойынша даму деңгейлерін тексеру. Заттарды көлеміне қарай салыстыруға үйрету; – жанына орналастыру тәсілі арқылы заттар жиынтығын салыстыру; – «үлкен – кіші» түсініктерін дұрыс қолдану. Заттардың пішіндік ерекшеліктерін салыстырып, «қалың – жұқа» ұғымдарын ажыратуға дағдыландыру. Биіктігі бойынша екі затты салыстырып, «жоғары», «төмен», «биіктігі бірдей» сөздерін дұрыс қолдануға үйрету. Кеңістік бағыттарын дұрыс атауға үйрету: «оңға», «солға», «үсті», «асты». «Жоғары – төмен» кеңістік қатынастарын ажырата білуін дамыту. Балалардың зейінін, талдау және ойлау қабілеттерін дамыту. Шапшаңдық, дәлдік және ұқыптылық дағдыларын жетілдіру. Белсенділіктерін арттырып, өз іс-әрекетіне саналы түрде қарауға тәрбиелеу.
Қазан 2025 жыл	
Математика негіздері	Геометриялық денелерді: текше, шар, және геометриялық пішіндерді: тіктөртбұрыш, үшбұрыш, дөңгелек дұрыс атау, ажырату және топтастыруға

1

	үйрету. Пішіндер мен денелерді сипап сезу арқылы зерттеу іскерліктерін дамыту. Тіктөртбұрыштың қасиеттерімен таныстыру; тұрмыста кездесетін тіктөртбұрыш тәрізді заттарды таба білуге үйрету. Құрамында 1 және 1, 1 және 2, 2 және 3 сандары бар заттар тобын ажырату, салыстыру және заттар санын дұрыс атауға үйрету. 1, 2, 3 сандарымен және цифрларымен, жазылу жолдарымен таныстыру, графикалық кескіндерін ажырату және цифрды санмен сәйкестендіру. Заттарды жуандығы бойынша салыстыру дағдысын жетілдіру. Ойлау, логикалық ой-өріс, есте сақтау және талдау дағдыларын дамыту. Сөздік қорын молайту, дұрыс сөйлеу мен байланыстырып сөйлеуге баулу.
Қараша 2025 жыл	
Математика негіздері	Заттарды ені бойынша салыстыру, топтау және орналастыруға үйрету. «Жалпак – жіңішке», «жалпақтау – жіңішке» сияқты түсініктерді қолдана білу. Белгілі бір іс-әрекетті көрсетуді үйрету. Заттарды дұрыс орналастыруға және өз бетімен орналастыру тәртібін сақтауға үйрету. 1-ден 5-ке дейінгі сандарды санау, 4 санына дейін заттарды топтастыру. 4 және 5 цифрларымен таныстыру, жасалу жолын көрсету. Санды заттармен байланыстыру. Тура және кері санауды меңгерту, сандарды ретімен қатарға орналастыру. Бөліктерден бүтін құрастыру арқылы санау және логикалық ойлау дағдыларын дамыту. Геометриялық пішіндермен таныстыру: шаршы, үшбұрыш, дөңгелек, сопақша. Пішіндерді салыстыру, топтау және олардың қасиеттерін ажырата білу. Салыстыру дағдыларын күнделікті тұрмыста қолдануға үйрету. Ойлау қабілеті мен есте сақтау дағдыларын дамыту. Сөздік қорын молайту, сөйлеуге дағдыландыру, заттардың орналасу тәртібін сөзбен сипаттау. Өз бетімен жұмыс жасауға, тапсырманы дұрыс және толық орындауға үйрету.
Желтоқсан 2025 жыл	
Математика негіздері	5-ке дейін санауды жалғастыру, сандарды ретімен санау (тура және кері). 1-ден 5-ке дейінгі сандардың орнын анықтау және реттік санауды меңгерту. «Көрші сандар» ұғымымен таныстыру; 5 көлеміндегі сандардың көршілерін тауып атау. «Көп – аз» ұғымдарын қалыптастыру және салыстыру дағдыларын жетілдіру. Заттар мен кеңістіктегі бағдарлау дағдылары

	Екі топ заттарды салыстыра білуге үйрету. Заттарды солға, оңға, төмен, жоғары бағыттарда орналастыруға үйрету. Кеңістікте бағдарлау қабілеттерін дамыту. Балалардың ойлау қабілеттерін, логикалық ойлауын дамыту. Зейінін жетілдіру, ақпаратты есту және көру арқылы қабылдауын дамыту. Қызықты тапсырмалар арқылы алған білімдерін қайталау және бекіту.
Қаңтар 2026 жыл	
Математика негіздері	Өртүрлі геометриялық пішіндерді тану, атау және ажырата білу дағдыларын қалыптастыру. Пішіндерді салыстырып, ұқсастықтары мен айырмашылықтарын табуға үйрету. «Кең – тар», «биік – аласа», «үлкен – кішкентай» ұғымдарын бекіту. 1-ден 6-ға дейін сандармен және цифрлармен таныстыру, жасалу жолын түсіндіру. Санау дағдыларын дамыту, қорытынды санды атау және сан мен цифрды сәйкестендіру. Реттік санауды меңгерту (тура және кері санау қатарын қолдану). «Таң, күн, кеш, түн» уақыт мезгілдерін ажырата білу және дұрыс қолдану. Бос уақыттарын тиімді өткізуге үйрету, халық даналықтарын білуге баулу. Ойлау қабілетін, логикалық ойлауын дамыту. Зейінін, есте сақтау қабілетін, қабылдау және шығармашылық қабілеттерін жетілдіру. Қиялдау және жаңа бейнелер жасау қабілетін арттыру. Математикалық және логикалық ойындар арқылы танымдық әрекетін дамыту. Ақпаратты көру және есту арқылы қабылдауды тексеру, жұмбақтарды шешуге үйрету.
Ақпан 2026 жыл	
Математика негіздері	Заттарды ұзындығына қарай салыстыруға үйрету; ұзындығы бірдей заттарды таба білу. Дөңгелек, шаршы, үшбұрыш сияқты пішіндерді салыстыра білу және түстері мен пішіні бойынша топтастыру. 1-ден 9-ға дейін реттік санау; цифрларды жазу және таныстыру, жасалу жолдарын түсіндіру. Заттар арасындағы теңдік және теңсіздік ұғымдарын жалғастыру; неше артық немесе кем екенін анықтау. «Жұп» ұғымымен таныстыру және есте сақтау. Биіктігі бойынша заттарды орналастыру: үлкен – кіші, аласа – биік. Кеңістіктегі бағыттарды ажырата білу: солға, оңға, жоғары, төмен.

	Апта күндерін ретімен атау; жыл мезгілдерінің қайталанып келуін түсіндіру. Баланың ойлау қабілетін дамыту, логикалық ойлау мен шығармашылық қабілетін жетілдіру.
Наурыз 2026 жыл	
Математика негіздері	Балаларды 1-ден 10-ға дейінгі сандар мен цифрлармен таныстыру. 10 санының жасалуын көрсету (1 және 0 цифрларын біріктіру арқылы). 10-ға дейін реттік санауды үйрету. Заттарды санап, цифрмен сәйкестендіру дағдыларын қалыптастыру. Тура және кері санауға үйрету. Балалардың зейінін, есте сақтауын дамыту. Логикалық ойлау дағдыларын дамыту (салыстыру, салыстыру қорытындысын шығару). Кеңістікте бағдарлау дағдыларын жетілдіру (оң, сол, жоғары, төмен, биік, аласа). Геометриялық фигуралармен жұмыс істеу және олардың қасиеттерін тану (текше, текшенің қыры мен көлемі). Жолын табу, тапсырманы орындау арқылы ойлау қабілетін дамыту.
Сәуір 2026 жыл	
Математика негіздері	Сандарды ретімен санауға жаттықтыру. 10 көлеміндегі сандардың құрамын үйрету. Көп, аз ұғымдарын қалыптастыру. Бүтінді бөліктерге бөлуді дамыту. Берілген пішіндерден үлгіге қарап өз пішіндерін жасау. Кеңістікте бағдарлауды дамыту: белгілі бір бағытта келе жатып, белгі бойынша бағытты өзгерте білу. Нақты затты қабылдауын жан-жақты дамыту. Тәулік бөліктері туралы білімдерін жетілдіру. Уақытты бағдарлай білуге жаттықтыру. Логикалық ойлау қабілетін дамытуға арналған ойындар мен тапсырмалар. Зейінділік пен мұқияттылыққа үйрету. Балалардың ойлауын шығармашылықпен дамыту. Есте сақтау қабілетін жетілдіру.

Мамыр 2026 жыл

Математика негіздері

Жыл бойы өткізілген сабақтар мен берілген тапсырмаларды қайталап тексеру.
Балалардың ойлау, есте сақтау, зейін және қабылдау қабілеттерін бағалау.
Берілген санға сәйкес заттарды үстел үстіне орналастыру; солдан және оңнан
келесі затқа орналастыруды үйрету. Ретпен санау және заттардың тобын
салыстыру.
Көп, бір, бірнеше, бірде, бірі жоқ сөздерін белсенді қолдануға үйрету.
Сөздердің лексикалық және грамматикалық құрылымын меңгерту.
Балалардың сөздік қорын және лексикалық дамуын жетілдіру.

Бекітемін
«Ақтөбе облыстық «Нектар» арнайы
балабақшасы» коммуналдық
мемлекеттік мекемесінің меңгерушісі
А.О.Сеитова
«19» _____ 2025-2026ж

Тірек – қимыл аппаратының бұзылыстары бар ересек «Гүлдер» тобындағы
балаларға арналған Математика негіздері бойынша арнайы түзетім іс-
әрекетіне арналған «Қызықты математика» атты жұмыс бағдарламасы
Дефектолог Қыдырбай О.Т.

Ақтөбе 2025 - 2026 оқу жылы

«Ақтөбе облыстық «Нектар» арнайы балабақшасы» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің әдістемелік кеңесінде қаралып бекітілді

Автор– құрастырушылар:

Сейтова Асия Орынбасаровна – «Ақтөбе облыстық «Нектар» арнайы балабақшасы» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің меңгерушісі

Нурлыбекова Айдана Болатқызы – «Ақтөбе облыстық «Нектар» арнайы балабақшасы» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің дефектолог маманы

Қыдырбай Оксана Тұратайқызы - «Ақтөбе облыстық «Нектар» арнайы балабақшасы» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің дефектолог маманы

Пікір берушілер:

Жайлыбаева П.А. - Ақтөбе облыстық ғылыми-тәжірибелік орталығының инклюзивтік білім беру және тәрбие бөлімінің әдіскері

Есенгұлова М.Н. - Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті, педагогика ғылымдарының кандидаты, психологиялық – педагогикалық және арнайы білім кафедрасының доценті

Бұл құралда психикалық дамуы тежелген балалар үшін қарапайым математикалық ұғымдарды қалыптастыру бойынша арнайы түзеу оқу қызметінің бағдарламасы ұсынылған. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жүргізілетін түзету- педагогикалық жұмысының мазмұны, әдістері мен тәсілдері сипатталған, үлгілік тақырыптық жоспары құрылған.

Құрал арнайы білім беру мекемелеріндегі дефектологтарға, ерекше білім беру қажеттіліктері бар мектеп жасына дейінгі балалармен жұмыс жасайтын тәрбиешілерге арналған.

Түсінік хат

"Математика тәртібі, симметриялық сенімділік. Бұл сұлулықтың маңызды түрлері".

Аристотель.

«Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы №604 бұйрығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы ҚР Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 5 мамырдағы № 182 бұйрығы және де «Қазақстан Республикасында мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік жоспарын бекіту туралы» ҚР Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 20 желтоқсандағы № 557 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы. ҚР Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 12 мамырдағы №195 бұйрығы және де «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы» ҚР Білім және ғылым министрінің м.а 2016 жылғы 12 тамыздағы №499 бұйрығы. Тақырыбы жаңа редакцияда-ҚР Білім және ғылым министрінің 29.12.2018 №721 бұйрығымен және де «Қарапайым математикалық ұғымдарды қалыптастыру 5+» әдістемесіне сүйене отырып келесідегідей бағдарлама құрылды.

Мектепке дейінгі білім берудің негізгі міндеттерінің бірі - баланың математикалық дамуы. Бұл мектеп жасына дейінгі баланы арифметикалық есеп-терді санауға, өлшеуге және шешуге үйретумен шектелмейді. Бұл сонымен қатар қоршаған әлемде қасиеттерді, қатынастарды, тәуелділіктерді, оларды объектілермен, белгілермен, символдармен "күру" қабілетін дамыту. Математикада балалардың жас кезінен бастап оқу процесінде ойлауын дамыту үшін үлкен мүмкіндіктер бар.

Әдістемелік кеңестердің өзектілігіне сүйене отырып:

Мектепке дейінгі жас - баланың денесінің физикалық және ақыл-ой функцияларын, оның ішінде математикалық дамуды қарқынды дамыту үшін ең қолайлы кезең. Мектепке дейінгі кезеңде алынған дағдылар, дағдылар үлкен жастағы - мектепте білім алуға және қабілеттерін дамытуға негіз болып табылады.

Математикалық үйірмедегі жұмыс баланы ойын өзара әрекеттесуімен таныстыруға, оның математикалық идеяларын байытуға, мектеп жасына дейінгі баланы интеллектуалды дамытуға мүмкіндік береді. Үйірме сабақтары өзінің танымдық іс-әрекетіне белсенді қатынасты қалыптастыруға, олар туралы ойлауға, оның нәтижелерін объективті бағалауға ықпал етеді. Төрт жастағы балалар санауды белсенді игереді, сандарды қолданады.

Бағдарламаның мақсаты:

Балабақшадағы негізгі математикалық көріністерді қалыптастырудағы сабақтастықты жүзеге асыру. Бұл мақсат балаларды сәтті оқуға дайындауды ғана емес, сонымен бірге жан-жақты дамуды да қамтиды. Зияткерлік саланың дамуы: ойлау, зейін, есте сақтау, қабылдау.

Міндеттері:

Қызығушылық таныту: іздеу сұрақтарын қою ("неге?", "Не үшін?", "Қайдан?") пікір айтады, әсерлерімен бөліседі, оларды өнімді қызметте көрсетуге тырысады.

Зерттеу жұмысына қуана қатысады, әртүрлі іздеу әрекеттерін қолданады; өз бастамасымен балалармен және ересектермен процестің өзі мен оның нәтижелерін белсенді талқылайды.

Жаңа объектілерді, жақын жердегі өзгерістерді байқай отырып, байқағыштық танытады.

Нысандарды кеңістіктік орналасуы бойынша салыстыру (сол жақта (оң жақта), алдыңғы (артқы...), қатардағы объектінің орналасқан жерін анықтау (екінші, үшінші).

Уақыт өте келе оқиғалар тізбегін анықтау (алдымен, содан кейін) суреттер мен қарапайым модельдер арқылы. Іс-әрекеттердің, қасиеттердің схемалық бейнесін қолдана білу, жаңа символдар белгілерін ойлап табу; нақты белгілерді модельдермен алмастыруды түсіну.

Тұтасты бөліктерге практикалық бөлуді, алмастырғыш заттардың көмегімен шамаларды өлшеуді дамыту.

Санды сан көрсеткіші, сан қорытындысы ретінде түсіну және пайдалану, әртүрлі жиынтықтарды (дыбыстарды, оқиғаларды, заттарды) қабылдау тәсілдерін игеру, оларды саны бойынша салыстыру, кіші топтарға бөлу, саны мен саны бойынша заттар топтарын көбейту, санау және сандарды 10-ға дейін рет-ретімен атау.

Сабақ жүйесі арқылы психикалық процестердің озбырлығын, ойлаудың абстрактілі-логикалық және визуалды-бейнелі түрлерін және есте сақтау түрлерін, негізгі ақыл-ой операцияларын, зейіннің негізгі қасиеттерін дамыту.

Балалардың диалогтық сөйлеуін жетілдіру: әңгімелесушіні тыңдау, сұрақтарды түсіну, тапсырмалардың мағынасы, сұрақтар қою, оларға жауап беру мүмкіндігі.

Іс – әрекетті оқыту-мақсат қою, өз іс-әрекетін ұйымдастыру, өз жұмысының нәтижелерін бағалау мүмкіндігі.

Затта (объектіде) айқын көрсетілген қасиеттерді ғана емес, сонымен қатар аз көрінетін, жасырын да байқай білу қабілетін дамыту.

Заттың сапасы мен оның мақсаты арасында байланыс орнату, заттардың қарапайым тәуелділігін (нысаны, мөлшері, саны бойынша) анықтау және объектілердің өзгеруін бір - екі белгі бойынша қадағалау.

Логиканы меңгеруге оң көзқарасты қалыптастыру; интеллектуалдық, эмоционалды, әлеуметтік-тұлғалық компонентті дамыту.

Заттардың пішінін ажырату. Пәннің өзіне, басқа пәндерге қатысты орналасқан жерін сөзбен айту. Кеңістікте және қағаз парағында шарлау. Білу: апта күндері, тәулік бөліктерінің реттілігі, 10 шегіндегі шот.

Төрт жасында баланың мінез-құлқы мен айналасындағылармен қарым-қатынасындағы негізгі қиындықтар үш жылдық дағдарыспен байланысты болды (қыңырлық, қыңырлық, жанжал және т.б.) біртіндеп өткенге кетеді, ал қызығушылық танытатын бала айналасындағы заттар мен заттар әлемін, адами қатынастар әлемін белсенді игереді. Бұл ойында балалар үшін жақсы. 5 жастағы балалар объектілермен әрекеттерді жоғалтуды жалғастыруда, бірақ қазір бұл әрекеттердің сыртқы реттілігі шындыққа сәйкес келеді: бала алдымен нанды кесіп, содан кейін оны қуыршақтардың алдына қояды (ерте және мектеп жасына дейінгі жастағы әрекеттер тізбегі мұндай мәнге ие болмады). Ойын барысында балалар өз рөлдерін атайды, қабылданған рөлдердің конвенциясын түсінеді. Ойын және нақты қатынастар бөлінеді. 5 жасында құрдастар бала үшін ересек адамға қарағанда тартымды және тандаулы ойын серіктестеріне айналады.

5 жастан 6 жасқа дейін балалардың жалпы қабылданған сенсорлық стандарттарды игеруі, оларды қолдану тәсілдерін игеру және объектілерді тексеруді жетілдіру жалғасуда. Бес жасында балалар, әдетте, негізгі түстер, геометриялық пішіндер және шамалардың қатынасы туралы түсініктерді жақсы біледі. Бала қазірдің өзінде қоршаған кеңістіктегі заттарды өз бетінше байқай, көре және іздей алады. Бұл жаста қабылдау біртіндеп мағыналы, мақсатты және талданады.

Назар үш жасқа қарағанда тұрақты болады (егер бала допқа барса, онда ол басқа қызықты заттарға алаңдамайды). Зейіннің дамуының маңызды көрсеткіші — бес жылға қарай ереже бойынша әрекет пайда болады-ерікті назардың алғашқы қажетті элементі. Дәл осы жаста балалар ережелермен белсенді ойын ойнай бастайды: үстел үсті (лото, балалар доминосы) және мобильді (жасыру және салон).

Орта мектепке дейінгі жаста баланың есте сақтау қабілеті қарқынды дамиды. 5 жасында ол өзіне ұсынылған суреттерде бейнеленген 5-6 затты (10-15) есте сақтай алады.

5 жасында репродуктивті қиял басым болады, олар өлеңдерде, ересектердің әңгімелерінде сипатталған, мультфильмдерде кездесетін және т. б. бейнелерді қайта жасайды.

Себеп-салдарлық байланыстарды орнату мүмкіндігі балалардың жауаптарында күрделі сөйлемдер түрінде көрінеді. Балаларда ересектерді құрметтеу, оларды мадақтау қажеттілігі бар, сондықтан өмірдің бесінші жылындағы бала ересектердің ескертулеріне жоғары сезімталдықпен жауап береді.

Осы ерекшеліктерге сүйене отырып, Г.А. Цукерман, ш. а. Амонашвили жеке тұлғаға бағытталған тәсіл принципі әр баланың жеке басына сүйене отырып, оның қажеттіліктері мен әлеуетті мүмкіндіктеріне назар аудара отырып, материалды таңдауда және құруда өте маңызды.

Көптеген адамдар дамыған логикалық ойлау — бұл табиғи сыйлық, оның болуы немесе болмауы туралы шешім қабылдау керек деп санайды. Алайда, белгілі психологтардың зерттеулері бар (Пиаже Ж., Тихомирова Л. Ф.), логикалық ойлауды дамыту мүмкін және қажет екенін растайды (тіпті баланың осы саладағы табиғи бейімділігі өте қарапайым болған жағдайда да). Мысалы, Ж. Пиажектің пікірінше, балада Сан ұғымы сәйкесінше жіктеу мен серияның логикалық операцияларымен байланысты екі логикалық құрылымның — сынып пен тәртіптің синтезі ретінде пайда болады. Адамның ойлауы, ең алдымен, әлемнің объектілері, құбылыстары мен процестері туралы жалпылама ойлау қабілетімен, яғни белгілі бір ұғымдармен ойлау қабілетімен ерекшеленетіні белгілі. Сонымен қатар, шындықты білу ұғымдарды қалыптастыру және олармен жұмыс жасау арқылы жүзеге асырылады, яғни тұжырымдама танымның бастапқы элементі ретінде де, оның нәтижесі ретінде де әрекет етеді. Баланың тұжырымдамалық ойлау қабілетін мүмкіндігінше ертерек қалыптастыру үшін оның логикалық құрылымын дамыту қажет (Тихомирова Л. Ф.)

Психикалық дамуында тежелуі бар балаларды оқытуда алдына қоятын түзету есептері:

Қарапайым есептеулерді көрнекі және ауызша жүргізеді, қарапайым уақытша және кеңістіктік қатынастарды игереді, әртүрлі пішіндер мен өлшемдердегі заттарды өзгертеді. Бала сөзіне қатар, іс жүзінде қосылады қарапайым математикалық қызметін меңгере отырып, бұл ретте, қасиеттері, қарым-қатынас, байланыс пен тәуелділіктің заттар әлемі және сандық деңгейде. Осы бағдарлама ұсынған идеялардың көлемін танымдық дамудың негізі ретінде қарастырған жөн. Мазмұннан кейін көрсетілген танымдық және сөйлеу дағдылары таным процесінің технологиясын, кем дегенде дағдыларды құрайды, онсыз әлемді әрі қарай тану және баланың дамуы қиын болады. Танымға бағытталған баланың белсенділігі мазмұнды тәуелсіз ойын және практикалық іс-әрекетте, мұғалім ұйымдастырған танымдық, дамытушылық ойындарда жүзеге асырылады. Сіз дидактикалық құралдарсыз жасай алмайсыз. Оларға талдау тұрғысынан көмектесіңіз, оны көру үшін барлық сан алуан қасиеттерін, байланыс орнату және байланысты, анықтау қарым-қатынас ұқсастықтары мен айырмашылықтары.

Мектепалды мекемелердегі дефектологтің түзету жұмысы барысында орындайтын түзету есептері:

Балалармен ойнау және жұмыс істеу арқылы дефектолог олардың дағдылары мен қабілеттерін дамытуға ықпал етеді:

- заттардың қасиеттерімен, қатынастарымен, сандарымен жұмыс істеу; олардың пішіні, өлшемі бойынша қарапайым өзгерістер мен тәуелділіктерді анықтау;
- объектілердің топтарын салыстыру, жалпылау, байланыстыру, кезектесу және ұстану заңдылықтарын оқшаулау, идеялар тұрғысынан жұмыс істеу, шығармашылыққа ұмтылу;
- іс-әрекетте бастамашылық, мақсатты нақтылауда немесе ұсынуда, пайымдау барысында, нәтижені орындауда және қол жеткізуде дербестік таныту;
- орындалатын немесе орындалған әрекет туралы айту, ересектермен, құрдастарымен ойын (практикалық) әрекетінің мазмұны туралы диалог құру.

Түзету және дамыту жұмыстарын ұйымдастырудағы тәрбиешінің функциясы:

1. Ыңғайлы сауықтыру күн тәртібімен қамтамасыз ету.
2. Балалардың даму динамикасын бақылау.
3. Түзету жұмысы.
4. Сауықтыру технологиясын қолдану.
5. Ата-аналармен жұмыс.

Сабақтар әр түрлі қызмет түрлерінің кезектесуіне негізделген:

- * қарау,
- * тыңдау,
- * танымдық әңгімелер,
- * шығармашылық тапсырмаларды орындау.

Жиілігі-аптасына 1 рет.

Ұзақтығы - 30 минут (36 сабақ).

Жұмыс формасы:

- * ұжымдық,
- * кіші топ
- * шешілетін міндеттерге байланысты жеке.

Тәрбие-білім беру процесінің формалары мен әдістері

Формалар: жұмыс тәжірибесінде келесі формалар қолданылады:

- * жеке және топтық;
- * практикалық және теориялық;
- * әңгімелер;

Дәстүрлі:

- * Аралас
- * Практикалық
- * Ойындар

Әдістері:

- * Ауызша оқыту әдісі (түсіндіру, әңгімелесу, ауызша баяндау, диалог, әңгіме)
- * Ойын әдісі (дидактикалық ойындар, зейінді, есте сақтауды дамыту, ойындар-конкурстар)

* Практикалық (берілген тақырып бойынша жұмыстарды орындау,
Нұсқаулық бойынша)

* Көрнекі (көрнекі материалдардың көмегімен: суреттер, суреттер, плакаттар,
фотосуреттер)

Ұйымдастырылған оқу іс-әрекетін өткізу принциптері:

* жүйелілік,

* көрнекілік,

* сабақтардың циклдік құрылымы,

* қол жетімділік,

* қиындық,

* тапсырмаларды өткізудің дамытушылық және тәрбиелік сипаты.

Әдістемелік тәсілдері:

* тұжырым жетістік;

* сәтсіз жағдайда баланы қолдау;

* мінез-құлықты мақұлдау;

* ойын жағдайын талдау ой-өрісін кеңейту;

* табыс жағдайын жасау тапсырманы біртіндеп қиындату;

* қауіпсіздік, сенім;

* заттардың қасиеттерін, қарым-қатынастарын тану мақсатында тәжірибені
көрсету;

* күтпеген, ерекше тапсырма, ойын, шешім, ынталандыру әсері;

Перспективалық - тақырыптық жоспарлау

№	Тақырып	Бағдарламалық мазмұны	Сағат саны
1	«Мұнара саламыз»	Көлеміне қарай заттарды салыстыруға үйрету. Жанына орналастыру тәсілі арқылы заттар жиынтығын салыстыра білуді үйрету. «Үлкен, кішкентай» түсініктерін қолдану. Шаршы ақ қағаз бетіне геометриялық пішіндерді орналастыру арқылы, олардың қағаз бетіндегі ара қашықтығын анықтай білуді үйрету.	1
2	«Өзіңе қатысты кеңістікте жаттығу»	Балаларды кеңістік бағытын атауға «оңға», «солға», «үсті» және «асты» айыра білуге үйрету. Заттардың пішіні бойынша «қалың», «жұқа» ажырату, кеңістікті салыстыра білуге және ұқсас, айырмашылық белгілерін табуға үйрету. Белсенділіктерін дамыту. Өз іс – әрекеттеріне дұрыс қарауға тәрбиелеу.	1
3	«Жоғары-төмен, биіктігі бойынша бірдей»	Балаларға биіктігі бойынша екі түрлі заттарды салыстырып үйрету. «Биіктігі бірдей», «жоғары», «төмен» сөздерін қолдану білімдерін дамыту. Ойлау қабілеттерін жетілдіру.	1
4	«Геометриялық пішіндердің ғажайып елі»	Геометриялық денелерді (текше, шар) және пішіндер (тіктөртбұрыш, үшбұрыш, дөңгелек) атап және ажыратып, санауға үйрету. Білімдерін жетілдіру. Заттар мен пішіндерді сипап сезу тәсілі арқылы зерттеу іскерліктерін дамыту.	1
5	«Тапсырмаға толы сандықша»	Сызба-карта бойынша бағдарлауға үйрету. Тіктөртбұрыш және оның қасиеттерімен таныстыру, тұрмыстық заттардың ішінен тіктөртбұрыш пішінді заттарды таба білу.	1
6	«Сан және 1 саны»	Балаларды құрамында 1 және 1, 1 және 2 сандары бар топ заттарын айыра білу, салыстыру, заттар санын атау білімдерін одан әрі дамыту. 1 санымен таныстыру. Карточкамен жұмыс жасау үлгісін көрсету және үйрету. Зеректікке тәрбиелеу.	1
7	«Сан және 2 цифры»	Балаларды құрамында 1 және 2, 2 және 2 сандары бар топ заттарын айыра білуге үйрету. Салыстыру, теңсіздік және теңдікті құру, заттар санын атауға дағдыландыру. 2 цифрасымен таныстыру, Тыңдай білуге тәрбиелеу.	1
8	«Сан және 3 цифрасы»	Құрамында 2 және 2, 2 және 3 сандары бар заттарды топтастыра, салыстыра білу, теңдік және теңсіздік құруға ары қарай үйрету. 3 санымен таныстыру. Заттарды жуандығы бойынша салыстыруға жалғастыру. Іскерлікке тәрбиелеу. Шапшаңдықтарын	1

		дамыту.	
9	«Жылға арқылы немесе жылға бойымен»	Заттарды еніне қарай салыстыра білу, жаттықтыру, жалғастыру. Жалпақ, жіңішке, жалпақтау, Жіңішкелеу сөздерін қолданып үйрету. Белгілі бір іс әрекетті көрсете білуді үйрету. Ұсақ моториканы дамыту. Заттарды дұрыс орналастыруға үйрету.	1
10	«4 саны және цифрасы»	Балаларға санауды үйретуді жалғастыру. 4-ке дейін санауды үйрету. 4 цифрасымен таныстыру. Соңғы санды топ заттарымен байланыстыру. Заттар мен пішін туралы түсініктерін қалыптастыру.	1
11	Жеті ағайынды	Уақыт туралы түсініктерін дамыту. Таң, күн, кеш, түн деген уақыт мезгілдер туралы түсініктер қалыптастыру. Дидактикалық ойындар, тапсырмалар арқылы уақыт туралы білімдерін қалыптастыру.	1
12	«5 саны және цифрасы»	Балаларды 5-ке дейін санап үйрету. 5 цифрасымен таныстыру. Сандарды реті бойынша көрсете отырып қатарға орналастыру. Сөзбен заттардың орналасу тәртібін айта отырып, білімдерін дамыту. Тура және кері бағытта санауға үйрету, түсініктерін кеңейту.	1
13	«Біз не білеміз және жасай аламыз»	5-ке дейін санауды жалғастыру, екі топ заттарын салыстыру. Жетіспейтін затты аз топқа қосу немесе көп топтан затты алуды үйрету. Заттарды солға, оңға, төмен, жоғары орналастыра білу.	1
14	«Реттік санау жүйесі»	Қызықты тапсырмалар арқылы алған білімдерін қайталау, кеңіс-тікті бағдарлау, тура және кері санау. 1-5 көлеміндегі сандар, реттік санау туралы білімдерін бекіту.	1
15	Кім шапшаң?	«Көрші сандар» ұғымымен таныстыру. 5 көлеміндегі сандардың «көршілерін» тауып атай білуге үйрету. 5 көлеміндегі реттік санау дағдыларын қалыптас-тыру және реттік санаудың мағынасын ашу. Сандардың қатарынан 1-ден 5-ке дейінгі сандардың орнын анықтау. Балалардың тілін, танымдық шығармашылығын дамыту.	1
16	Қай қолымда зат көп?	Математикалық ойындар арқылы баланың ойлауын дамыту, көп, аз ұғымдарын қалыптастыруға жаттықтыру. Танымдық әрекетін дамыта отырып, ұйымдастыру.	1
17	Несімен ұқсас несімен ерекшеленеді?	Өртүрлі геометриялық пішіндерді тану, атау, ажырата білуді үйрету. Оларды салыстырып ұқсастығы мен айырмашылығын табу. Қиялдау және логикалық ойлау қасиеттерін дамыту. Сызба бейнені қабылдау негізінде жаңа бейнелерді жасауды үйрету.	1
18	Қайда орналасқан?	Балаларды 6 саны және цифрымен таныстыру, жасалу жолын түсіндіру. Балаларды санауға, қорытынды санды атауға, сан мен цифрды сәйкестендіруге үйрету. Реттік санау, «биік-аласа, үлкен-кіші, кең-тар» ұғымдарын бекіту	1

19	«Жуан-жіңішке»	Балаларды заттарды жуандығы және жіңішкелігі бойынша салыстыруға үйрету. 2-ге дейінгі сандарға есеп құруға, цифрларды заттар санымен байланыстыру білімдерін дамыту. Зеректі болуға тәрбиелеу.	1
20	Санамақтар	Кеңістіктердегі бағыттарды ажыратуға үйрету (сол жақ, оң жақ, асты, үсті). Көлеміне қарай заттарды салыстыруды үйрету. «Түн» терминін дұрыс қолдануға үйрету. Көру және қабылдау ақпараттары негізінде жұмбақтар шеше білуге үйрету.	1
21	Геометриялық мозайка	Заттардың ұзындығына қарай салыстыруды үйретуді жалғастыру. Ұзындығы бірдей заттарды таба білуді үйрету. Дөңгелек, шаршы, үшбұрышты салыстыра білуді үйрету, олардың түстері мен пішін-деріне қарай топтастыру. Сөздік қорларына қысқара, ұзынырақ сөздерін белсендендіру. Екі қасиеті бойынша топтастыруға үйрету.	1
22	«Ағайындылар»	Уақыт туралы түсініктерін дамытып, апта күндерін ретімен айта білуге үйрету.	1
23	Қайсысы жүйрік?	8 саны мен цифрмен таныстыру. Бір санын қосу арқылы келесі санды шығаруға білуді дамыту. 1-ден 8-ге дейінгі цифрларды ажырата алу және тани білу. Биіктігі бойынша (үлкен кіші, аласа биік) заттарды орналастыра білу дағдыларын бекіту. «Жүп» туралы түсінігін еске түсіріп. Баланың ойлау қабілетін дамыту.	1
24	Қандай пішінге ұқсас?	Балалардың қарапайым ыдыстар туралы ұғымдарын кеңейту, түрлерімен таныстыру. 9 цифр және санымен таныстыру. 9 саны-ның жасалу жолдарын түсіндіру. Заттар арасындағы теңдік және теңсіздікті ажырату, неше артық немесе кем екенін анықтап алуды үйретуді жалғастыру.	1
25	Кел, балалар ойнайық, ойнайықта, ойлайық!	Балаларды 0, 10 сандары және цифрларымен таныстыру. 10 саны-ның жасалуын көрсету. 10-ға дейінгі сандарды реттік санауға, заттарды санап, оларды цифрмен сәйкестендіруге үйрету. Тура және кері санауға үйрету.	1
26	«Бақаның тапсырмалары»	Балаларды 1-ден 10-ға дейін еркін санауға және 10 көлеміндегі сандардың құрылымын, таңбаларды пайдаланып шығарып алу. Жолын таба білуге үйретуді жалғастыру. -аталған күн аттарын ретімен атауға, кеңістікті бағдарлай білуге дамыту. -логикалық ойлау дағдыларын дамыту мақсатында ойын есептер, дидактикалық ойындарды қолдану, геометриялық фигуралар туралы білімдерін тиянақтау.	1

27	Текше және оның көлемі	Текше, текшенің қыры мен көлемі туралы түсінікті қалыптастыру.	1
28	«Біз зерттеушілерміз»	Бір бірінің қасына қою арқылы заттың биіктігін салыстыруға үйрету. Салыстыру қорытындысы бойынша жоғары, төмен, биік, аласа сөздерімен белгілеп айтуға үйрету, оң мен сол қолдарын ажыратуды үйрету.	1
29	«Көңілді тапқыштар»	Санауды нығайту, есте сақтай білуді одан әрі жетілдіру. Геометриялық пішіндер, олардың түрлері туралы түсініктерін молайту. Ойын кезінде зейінділік, мұқияттылық танытуға үйрету. Логикалық ойлау қабілеттерін дамыту.	1
30	Таяқшалармен ойын жаттығу	Балаларға берілген пішіндерден барлығын қолдана отыра, үлгіге қарап пішіндерін жасап үйрету. Балаларды ойлау қабілеттерін, кеңістіктегі қиялын дамыту. Сандарды ретімен санай білуге, 4,5,6 сандардың құрамын білуге жаттықтыру. Берілген сымнан сан жасау. Балалардың логикалық ойлау қабілеттерін арттыру, ептілікке тәрбиелеу.	1
31	Қай қолымда зат көп?	Математикалық ойындар арқылы баланың ойлауын дамыту, көп, аз ұғымдарын қалыптастыруға жаттықтыру. Танымдық әрекетін дамыта отырып, ұйымдастыру.	1
32	Ғажайып қалта	Логикалық ойын дамытып, математикалық терминдерді шығармашылықпен қолдана алуға үйрету. Накты затты қабылдауын жан-жақты дамыту.	1
33	«Кеңістікті бағдарлау»	Кеңістікте бағдарлауды (белгілі бір бағытта келе жатып, белгі бойынша бағытты өзгерте білуді) дамыту. Тәулік бөліктері туралы білімдерін жетілдіру.	1
34	Сиқырлы саяхат	Балалардың топ заттардан бір затты бөліп және оларды топқа біріктіре білу біліктіліктерін дамыту. Тілдерінде көп, бір, бірнеше, бірде, бірі жоқ сөздерін белсендендіру. Берілген санға заттарды үстел үстіне орналастыруды, солдан және оңнан келесі затқа орналастыруды үйрету.	1
35	«Есептік және реттік санау»	Балаларды есептік және реттік санауды айыра білуге үйрету. Балалар екі затты салыстыруда шартты өлшеуіш қолдануды жалғастыру. Заттарды үлгісімен аталған саны бойынша айтуға машықтандыру.	1
36	«Біз не үйрендік?»	Барлық үйренген білімдерін іс-әрекет арқылы көрсету. Практикалық жұмыс жасай білу дағдыларын бақылау, 10-ға дейінгі сан мен цифра. Заттардың тобын салыстыру, теңдік және теңсіздікті анықтау. Ретпен санау. Кеше, бүгін, ертең. Шартты өлшегіш арқылы өлшеу.	1

Қорытынды.

Дефектолог маманы жыл соңында осы жастағы балаларда келесі қасиеттердің дамуына ықпал етеді:

Балалар істей алуы керек: 10 шегінде санау. Жақын тұрған сандарды 10-ға дейін салыстыру (көрнекілікке сүйене отырып), қай Сан басқасынан үлкен (аз) екенін анықтау. Заттардың тең емес санын екі жолмен теңестіріңіз. Ұзындығының, енінің, биіктігінің өсу (кему) тәртібімен қатарға орналастыра отырып, әртүрлі көлемдегі 10-ға дейін затты салыстыру және олардың арасындағы қатынасты түсіну.

Мектеп жасына дейінгі балаларда танымдық қабілеттерін дамыту жобасының өзектілігі қазіргі шындықпен байланысты. Біз тез өзгеретін әлемде, ақпарат, компьютерлер, спутниктік теледидар, ұялы байланыс, интернет дәуірінде өмір сүріп жатырмыз. Ақпараттық технологиялар бізге жаңа мүмкіндіктер береді. Біздің бүгінгі тәрбиеленушілерімізді қызықты болашақ күтіп тұр. Олар сәтті болуы үшін, үнемі өсіп келе жатқан ақпарат ағынына шебер бағдарлану үшін оларды ақпаратты оңай және тез қабылдауға, оны талдауға, жаңасын игеруде қолдануға, әртүрлі жағдайларда ерекше шешімдер табуға үйрету керек. Білім беруді дамытудың заманауи тенденцияларына сәйкес біз балабақшадан білім беру процесіне қызығушылық танытатын, белсенді, белсенді, қызығушылық танытатын, зияткерлік және жеке мәселелерді шеше алатын, сонымен қатар оқу іс – әрекетінің әмбебап алғышарттарын ережеге сәйкес жұмыс істей алатын адамды босатуымыз керек. Үлгі бойынша, нұсқауларға сәйкес. Математикалық логиканың рөлін асыра бағалау мүмкін емес. Мектепке дейінгі ұйымдардың заманауи оқу бағдарламаларының мазмұнын талдай отырып, олардағы логикалық компонент маңызды мәнге ие деп сеніммен айта аламыз. Тәрбиеленуші алғашқы ұйымдастырылған оқу іс-әрекеттерінен бастап қиындықтарға тап болмас үшін және нөлден үйренудің қажеті жоқ, қазірдің өзінде мектепке дейінгі кезеңде баланы тиісті түрде дайындау керек.

Математикалық сауаттылық, дамыған логикалық ойлау-бұл балабақша түлегін мектепте сәтті оқытудың кепілі.

Бағдарламаның мазмұны 5-6 жастағы балалардың логикалық ойлаудың маңызды дағдыларын - "ақыл-ойда әрекет ету" қабілетін игеруге бағытталған. Әр жас кезеңінде белгілі бір "қабат" құрылады, онда келесі кезеңге өту үшін маңызды психикалық функциялар қалыптасады.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Тиісті үлгідегі білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы (30 қазан 2018 №595)
2. «Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы» (5 мамыр 2020 №182)
3. Қ. Қоожабаев Математиканы оқыту әдістері 81-87 бет
4. Ж. Вейсеков, Д. Рахымбек, Т. А. Шаринов Математиканы оқыту әдістеріне арналған оқу құралы
5. Ә.Қ. Қағазбаева Ж. Қайдасов Математиканы оқыту теориясы мен әдістемесі бойынша практикум. Алматы : «Ғылым» ғылыми баспа орталығы 2003-100 бет.
6. М. Ералиева Математиканы оқытуды ізгілендіру. Алматы. «Ғылым» ғылыми баспа орталығы 2003 ж
7. «Математика». Көмекші мектепке арналған байқау бағдарламасы. Алматы- 2004
8. Перова М.Н. «методика преподавания математики во вспомогательном школе». Москва 2001.
9. А. Б. Акпаева, Л.А. Лебедева. Қарапайым математикалық түсініктерді қалыптастыру. Алматыкітап баспасы .2012жыл
10. Ж. Рсалина. Мектепке дайындық .2007жыл
11. Ұ. Жұмаділдаева. Сандарға саяхат. Алматы 1997жыл
12. Б. М. Қосанов. Математикадан дидактикалық ойындар және қызықты жаттығулар .Алматы 1998 жыл
13. Никитин Б. П. Балабакшадағы математика – М; 2003
14. Арапова – Пискарева Н.А. Формирование элементарных математических представлений в детском саду – М., Мозаика – Синтез, 2008